

El dissenyador que volia ser músic

Fa uns dies el Centre de Disseny i Moda concedia a Toni Miró el premi Cristóbal Balenciaga i el reconeixia, d'aquesta manera, com el millor creador de moda de l'estat. Dedicat a fer vestits des dels vint anys, Antoni Miró sembla no haver-se sorprès gens pel guardó.

A. Robles

—**Q**uè feia Antoni Miró abans d'entrar en el món de la moda?

—Estudiar i fer música. Vaig ser músic des dels quinze anys, fins als vint. Feia jazz, tocava la guitarra... però ho vaig deixar. Va haver-hi un moment en què vaig intuir que mai no arribaria a ser bo en aquesta feina, que mai no seria genial.

—*¿Veu alguna relació entre la música i la moda?*

—Totalment. Dins la música vaig aprendre a compondre i a saber què era estar inspirat. Sóc de l'opinió que, si ets creatiu en música, també pots ser-ho fent vestits o escrivint. Tot està ple d'imaginació i el que vaig fer va ser traslladar la meua imaginació musical al camp de la moda.

En realitat, la música... no l'he deixada mai. He compost, per exemple, la banda sonora de la pel·lícula de Bigas Luna *Tatuaje* i he col·laborat en algunes gravacions de jazz d'amics meus.

—*¿Quina música escolta normalment?*

—Et confesso que sóc molt eclèctic. Tinc més de 3.000 discos. El meu *hobby* és comprar-ne. Escolto tot, investigo tot i no tinc obsessions per ningú; quasi et diria que podria ser un excel·lent crític musical. Si parlem de preferències, et diré que m'agrada molt F. Sanders, un músic que fa jazz africà. Durant una època, vaig estudiar molt i m'impressionà moltíssim Duke Ellington i he estimat sempre Miles Davis.

Quan vaig descobrir la música clàssica, molt tard perquè jo de petit no n'escoltava d'aquesta classe, em van impactar molt els impressionistes, és a dir, Debussy i Ravel. Després, he anat investigant i he tingut èpoques on he embogit per Chopin i els músics romàntics. M'entusiasmen les obertures de Wagner. Com pots comprovar, la meua passió per la música m'és tot un problema.

—*Deia abans que, en qüestió de gustos musicals, era eclèctic. ¿No creu que la moda dels 80 es caracteritza precisament per això, per l'eclècticisme?*

—Hi ha tres tipus de moda. La moda de la gent instal·lada, que pertany a la joventut que es movia en els anys 60. N'hi ha, també, una de clàssica, que evoluciona a la seua manera i que funciona sempre. I una moda jove que es confon de vegades amb la moda que vesteix la gent de quaranta anys.

Tot el que passa avui és curiós perquè tot se'ns apareix barrejat. Els clàssics es vesteixen de molt joves i els joves de clàssics. Hi ha tota una confusió, una cosa eclèctica i una llibertat en el vestir impensables en altres temps. L'estètica dels 80 es revela en certa forma com una estètica de la llibertat. Tothom vesteix com vol i ningú no se sent desplaçat.

En el cas concret de la meua roba, aquest eclècticisme no es produeix. Les meues col·leccions tenen el defecte i la virtut d'assemblar-se massa. D'això, alguns en diuen un estil i, al meu parer, un estil és una troballa i un defecte, perquè et marca molt a tu mateix i demostra que no tens llibertat per a tirar endavant.

En qualsevol cas, no em crec gens els canvis radicals cada sis mesos. Si consideres per un moment la vida d'artistes com Picasso o Miles Davis, t'adonaràs que només han fet dos o tres canvis al llarg de la seua carrera. Jo, des que vaig arribar al món de la moda, n'he fet només un.

—*Un canvi que, curiosament, coincideix amb l'arribada de la democràcia.*

—Sí. En la meua carrera es poden reconèixer dues etapes. La primera abraça de l'any 60 fins al 74-75. Hi ha un moment en què obro una botiga, Groc, i començo a fer coses que trenquen molt amb tot el que es feia a l'estat. Treia camises de flors, pantalons de colors, caçadores de lleopard, de setí, caçadores amb rètols i lletres americanes. Parlo de l'any 67 i d'una ge-

J. INÉS

Jo no diria que sóc un clàssic, rigorós. Tinc un 50% de clàssic, que és el que a la gent li agrada de mi, i un 50% d'investigador.

neració que volia un canvi, que el necessitava i que rebia molt bé allò que jo feia. Es tractava d'una moda intuïtiva, influïda pels corrents anglosaxons i molt atenta al que respirava la generació dels 60.

En el 74 em vaig posar malalt i, durant l'any que vaig passar-me en el llit, vaig arribar a la conclusió que mai no tornaria a fixar-me en un moviment per a fer roba, que mai més no tornaria a Anglaterra buscant inspiració i que dissenyaria les meues col·leccions a partir de mi mateix. D'aquesta reflexió naix la roba que estic fent ara.

—¿Està d'acord amb l'adjectiu clàssic que fem servir els periodistes quan qualifiquem les seues col·leccions?

—Si faig examen de consciència, he de reconèixer que he partit sempre dels clàssics, sí però, ningú no pot assegurar que no hi haja fet experiments. En una col·lecció meua sempre hi ha coses, aparentment clàssiques, molt atrevides. Per exemple, els pantalons curts fins al genoll, una peça que vaig treure l'hivern passat, està enguany en les col·leccions de Gaultier.

Jo no diria que sóc un clàssic rigorós, sinó només un 50 per cent, que és allò que a la gent li agrada de mi. Juntament amb un 50 per cent d'investigador.

—Abans hem parlat de Groc, el nom de la seua primera botiga. A més del nominatiu, ¿Groc té per a vostè algun significat especial?

—Crec que sí. Estic convençut que les dècades tenen cadascuna un color. Els 50 eren vermells; els 60, grocs; els 70, negres, i ara als 80 sembla que ens hem situat en els grisos tirant cap als marrons. El groc és, per a mi, el color representatiu dels anys 60, el color de les bates que portaven els monjos tibetans, el color del sol, de la llibertat, de la bogeria...

—¿Continua sent la seua obsessió dissenyar una peça que faça les funcions de l'americana, però sense que s'hi assemble gens?

—I tant. Sóc un cabut en aquest tema. Pierre Cardin volgué intentar-ho una volta i li va sortir una cosa horrosa, lletja.

Arribar a canviar l'americana és un repte, una imposició semblant a la que vaig prendre el dia en què vaig decidir no posar-me mai més texans. El que passa és que, en aquest cas, ho he aconseguit i, a més, amb èxit, perquè vaig ser la primera persona capaç de fer uns pantalons de cotó, tan còmodes com els texans, però amb una altra for-

ma. Allò va significar un èxit sorprenent i, en realitat, no eren més que uns pantalons de pinces.

—*¿Estaria d'acord amb mi si li dic que vostè vesteix la burgesia catalana?*

—Sóc conscient que estic vestint l'artista, la persona instal·lada, la que ha arribat a una certa burgesia, però el meu producte no és per a la gent reaccionària. És bo, i car. Faig peces de qualitat, i això es paga. Allò que no faig és utilitzar el meu nom per a vendre una marca cara; seria enganyar el públic.

—*¿Quan acceptà fer els uniformes dels «mossos d'esquadra» de la Generalitat, pensà per un moment que estava fent història?*

—No. Vaig acceptar perquè allò tenia un morb increïble. No crec en la policia, però sí en la democràcia. És una cosa que no hauria fet durant el franquisme.

—*¿Com és la col·lecció que presentarà en el pròxim Gaudí?*

—És una col·lecció on he cuidat molt el detall. Aparentment, és més artesanal que les anteriors però no deixa d'assemblar-s'hi. És l'única cosa que puc dir-te. Sóc incapaç de jutjar el meu treball fins setmanes després d'haver desfilat. Al començament, quan la col·lecció està feta, normalment m'esborrona. Tinc ganes de fer una evolució però no acabo de sentir-la.

—*Molts dissenyadors estan avui inspirant-se en el passat. Vostè mateix ho ha fet amb la roba de començament de segle. ¿Què hi troba d'interessant?*

—Diuen que la moda és efímera, que passa, però no ho és gens. Ara mateix podria traslladar-me seixanta anys enrere i ningú no es sorprendria de la meua manera de vestir. Prefereixo copiar-ne aspectes bons, si són bons, que dissenyar una cosa nova que no ho siga. És millor historiar, perquè, encara que tu còpies, la història mai no és exacta.

Quan els Beatles imiten Little Richard o els Rolling Stones copien Chuck Berry, no sonen igual, tenen un altre esperit.

Tots necessitem referències, perquè molts pocs són creadors purs. L'altre dia escoltava Beethoven i tenia la sensació d'estar escoltant Mozart i és que, fins el mateix Beethoven, abans d'arribar a ser ell mateix, jugava a ser Mozart.

Crec que l'elegància més extrema en el vestit masculí està representada pels

anys 20. Fixa't en els dibuixos d'en Casas i podràs comprovar-ho. Els canvis en la moda no es produeixen cada sis mesos, sinó cada segle o entre un segle i un altre.

—*¿Recordes la pel·lícula Blade Runner? Suposadament, l'acció del film transcorria al voltant del 2000... Doncs bé, un dels protagonistes portava vestit i corbata. La roba de començament de segle representa el final del classicisme. Aviat les corbates i les americanes desapareixeran. Això no vol dir que no hi haja èpoques en les quals es tornin a utilitzar. A voltes, tot allò que està a punt de dexaparèixer sembla més viu i més present que mai.*

Ara es tornaran a copiar les coses de Balenciaga i Dior, i estarà bé. La gent n'aprendrà moltíssim i, al cap i a la fi, és millor que copien Balenciaga que fer un viatge a Londres per copiar moda anglosaxona.

—*Parlem de Balenciaga...*

L'estètica dels 80 es revela, en certa forma, com una estètica de la llibertat. Tothom vesteix com vol i ningú no se sent desplaçat.

—Ell es defineix a si mateix com «un escultor per volum, un pintor per color i un filòsof per la mida». Tenia tota la raó del món. Fou un home tremendament bo, tremendament genial.

—*Vostè acaba de ser guardonat amb un dels primers Premis Cristóbal Balenciaga...*

—Els Balenciaga són un esforç considerable del Centre de Diseno y Moda i la seua concessió ajuda a crear curiositat i interès pel dissenyador i la

moda. Aquests premis han de convertir-se en uns guardons que reconeguen la tasca d'unes persones que estan intentant —i, de vegades ho aconsegueixen—, fer una moda molt personal, una moda de la qual l'estat ha de sentir-se orgullós i que ha d'ajudar per poder sortir fora a competir.

Entre tots hem de fer possible el *Made in Spain*. Començant pels dissenyadors, que som els que creem imatge, i seguint després per les indústries, que han de donar suport a la nostra feina, i que seran en realitat les que arribaran a fer diners amb tot això de la moda.

—*A nivell industrial, Francis Montesinos fa anys que lluita sol pel Made in Spain sense massa fortuna.*

—Francis és un dels dissenyadors més creatius. Ha estat un home tremendament revolucionari, tremendament artista i un visionari en moltes coses. Potser el seu error va ser voler entrar en una indústria molt gran sense que ambdues parts conegueren a fons les problemàtiques respectives. Francis ha viscut la moda amb molta passió, potser massa intensament.

—*Vostè ha afirmat que la moda mai no podrà arribar a ser art. Malgrat això, vestits de Paco Rabanne pugen d'un museu d'art modern importantíssim...*

—Miri, un vestit pot ser art, però assegurar, en conjunt, que la moda és art... Dior i Balenciaga eren artistes. Pogueren ser-ho perquè feien roba per a un tipus de gent molt elitista. Dones riques que pagaven barbaritats per un model fet especialment i en el qual es podia jugar amb la fantasia.

Avui, quan aquella època ha passat, quan la dona ha d'eixir al carrer a treballar, la fantasia en un grau superlatiu és perillosa perquè l'art no deixa de ser mai revolució, innovació i, en certa manera, una novetat agressiva.

Chanel, per exemple, no era una artista sinó una revolucionària de la moda. Armani tampoc no ho és. Ell és un racionalista, un home que ha fet de la moda masculina, durant els darrers vint anys, una cosa còmoda.

—*En aquest cas, si haguérem de parlar dels artistes actuals de la moda, ¿quins noms citaria?*

—Sibylla. Adolfo Domínguez, no, ell és un racionalista com l'Armani. Gaultier és un artista total. Alaia, tampoc. Alaia és més un estil que no un artista, un estil molt marcat, amb un concepte de la dona molt ajustat i un tall perfecte. Un estil que, com ell reconeix, no és seu, sinó de Thierry Mugler. Alaia, sent un número u com és, ha de demostrar encara moltes coses. □